

Р. П. Зорівчак

Тарнавська Марта

ТАРНАВСЬКА Марта (дівоче — Сеньківська; 15. 05. 1930, Львів — 26. 01. 2021, м. Філадельфія, шт. Пенсильванія, США) — письменниця, літературознавець, бібліограф. Дружина [Остапа](#), мати [Максима](#) Тарнавських. 1936 сім'я Сеньківських переїхала до м-ка Сілець Холмського пов. (Польща). Під впливом дядька Л. Яцкевича захопилася українською поезією, зокрема творчістю [Б.-І. Антонича](#). Закінчила (екстерном) українську гімназію у Берхтесгадені (Німеччина, 1948). Від 1949 — у США, жила у м. Філадельфія. 1962 здобула ступінь бакалавра із соціології і антропології в Університеті Темпл, 1964 — магістра з бібліотекознавства в Університеті Дрексел. Працювала бібліотекарем-спеціалістом міжнародного та іноземного права у юридичній бібліотеці Пенсильванського університету (1966—94; усі — Філадельфія). Дебютувала як поетеса у зальцбурзькому двотижневику «Наш шлях» (1946, 25 травня). Авторка віршів і перекладів (творів О'Генрі, В. Фолкнера, Е. Гемінгвея, К. Менсфілд, Ф. О'Коннора, Дж. Тербера, В. Річ, А. Рич, Е. Дікінсон, А. Ахматової, С. Плат), численних статей та рецензій українською і англійською мовами. Опублікувала збірки поезій «Хвалю ілюзію» (1972), «Землетрус» (1981; обидві — Нью-Йорк), «Тихі розмови з вічністю» (Філадельфія, 1999), оповідань «Самотнє місце під сонцем» (Буенос-Айрес, 1991). Книга «Неповторне дитинство» (К., 2010) — вибрані сторінки із щоденника, своєрідна замальовка родинного життя українців у діаспорі, в ній розповідає про дитинство своїх внуків. Поезія Т. — елітарна, глибоко інтелектуальна, медитаційна, вона часто виникає під впливом музики, книжок, образотворчого мистецтва. Від 1964 розпочала роботу над бібліографічним описом української літератури в англійськомовних перекладах від давнини до сучасності. Укладач та коментатор серії ґрунтовних бібліографічних досліджень з англійськомовної україніки (1840—2001), що не лише подають інформацію про усі наявні й часто

важкодоступні видання, а й є великим внеском в історію рецепції українського художнього слова в англomовному світі. Бібліографічні покажчики — анотовані, в описі подано відомості про перекладачів, відгуки на перекладені твори, стислі оцінки майстерності перекладів. Популяризаторка англomовних перекладів видавництва «Дніпро». Книгу «Ключі до царства» (К., 2001) присвячено англomовній літературній україніці останніх десятиліть. Авторка статей про Т. Шевченка англійською й українською мовами, дослідниця діяльності англomовних популяризаторів творчості українського поета — [Е.-Л. Войнич](#) і [Л. Расторгуєва](#). Їй належить блискучий вірш про пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні — «Відкриття пам'ятника (Не до митців, не в пантеон поетів...)». Підготувала та видала бібліографію чоловіка — «Остап Тарнавський» (Філадельфія, 1980; К., 2008), а також власну — «Автобібліографія, 1946—96» (Філадельфія, 1998) та «Автобібліографія, 1930—2010» (К., 2012), що містять праці, надруковані окремим виданням або в періодиці — українській («Сучасність», «Слово», «Всесвіт», «Дзвін», «Слово і час», «Літературна Україна») та англійській («World Literature Today», «Harvard Ukrainian Studies», «Journal of Ukrainian Studies»). Членкиня Міжнародного ПЕН-клубу (1986), Американської славістичної асоціації (1988), НСПУ (1994), НТШ в Америці (1994) і УВАН у США (1994). Лауреатка Українського літературного фонду імені І. Франка (Чикаго, 1974), Бібліографічного конкурсу Ценків при Українському науковому інституті Гарвардського університету (1989), конкурсу Волянників—Швабінських Українського вільного університету (Мюнхен, 2001) та конкурсу Ковалевих (2003).

Основні твори

Taras Shevchenko (1814—1861) // Наше життя = Our Life. 1964, March; До шевченкіани англійською мовою // Сучасність. 1964. № 7; Ukrainian literature in English: Books and pamphlets, 1890—1965: An annotated bibliography. Edmonton, 1988; Про дві антології поезії, журнал «Всесвіт», радіоміст Київ—Чикаго, бібліографічні курйози, ігнорачію і промовчування // Сучасність. 1988. № 10; Ukrainian literature in English: Articles in journals and collections, 1840—1965: An annotated bibliography. Edmonton, 1992; Англomовна літературна україніка: сучасний стан і перспективи розвитку // Всесвіт. 1994. № 10; Максим Рильський і англomовний світ // Сучасність. 1996. № 3—4; Ukrainian Literature in English: Books and Pamphlets, 1840—1965: An annotated bibliography. Edmonton, 1996; Ukrainian literature in English, 1980—1989: An annotated bibliography. Edmonton; Toronto, 1999; Англomовна україніка // Сучасність. 2001. № 11; Вибране. К., 2004; Колумбійський симпозиум про Ю. Лавріненка // Всесвіт. 2008. № 5/6; Ukrainian literature in English: 1966—1979: An annotated bibliography. Edmonton; Toronto, 2010.

Рекомендована література

1. Костюк Г. Поетичний світ Марти Тарнавської // Нові дні. 1982. № 12;

2. R. Zorivchak. A bibliography of outstanding importance // Ukraine. 1989. № 5;
3. Її ж. Перший науковий бібліографічний покажчик з англomовної літературної українiки // Всесвіт. 1989. № 11;
4. Гольденберг Л. Англomовна українiка в бібліографії // Слово і час. 1990. № 8;
5. Зорівчак Р. Вогнистий магніт поезії // Дзвін. 1991. № 5;
6. Доценко Р. Поезія Марти Тарнавської // Українська мова і література в школі. 1992. № 11—12;
7. Його ж. Про англomовну українiку — і не тільки // Всесвіт. 1998. № 1;
8. Зорівчак Р. Бібліографічна праця, гідна глибокого пошанівку // Наше життя = Our Life. 2000, Oct.;
9. Тарнашинська Л. «...Ключем нових пізнань» // Тарнавська М. Ключі до царства. К., 2001;
10. Доценко Р. Словоскип Марти Тарнавської // Тарнавська М. Вибране. К., 2004;
11. Стукало Ю. В. Марта Тарнавська як перекладач // Григорій Кочур у контексті української культури другої половини ХХ віку: Мат. Всеукр. наук. конф., м. Львів, 14—15 жовт. 2005. Л., 2009.

Бібліографічний опис:

Тарнавська Марта / Р. П. Зорівчак// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-882481>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).